

HIŠA DTRDK

GLASILO ANGELINEGA VRICA

MAREC, MMII

4

ALI STE VEDELI

- da je direktorica Uršulinskega zavoda s 1. 1. 2003 postala s. Karmen Ocepek?
- da je od decembra naprej v kuhinji redno zaposlena (s polovičnim delovnim časom) gospa Ksenija?
- da smo začeli z gradbenimi deli za pripravo tretje skupine otrok?
- da p. Marko Rupnik pripravlja za naš vrtec sliko Dobrega pastirja, ki jo bomo imeli v osrednjem prostoru vrtca?
- da smo prijavi na Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport inovacijski projekt »Izvajanje celovite Montessori vzgojne metode v slovenskem vrtcu«, in je bil ta sprejet ter podprt s 250.000 SIT?
- da sta telefonski številki vrtca: (01) 426 81 59 in 426 81 60. Telefon najprej zazvoni v zbornici; če tam ni nikogar, se zvonjenje nadaljuje hkrati v zeleni in rumeni sobi?
- da je nova telefonska številka telefona (GSM) 041 689 165, ki je zmeraj med vzgojiteljicami
- da objavlja otroka na eno izmed zgornjih števil do 8. ure jutraj.
- da je v čakalni vrsti Angelinega vrtca (14. 2.) 111 otrok v starosti od 0 do 4 let.
- da iščemo sredstva za pripravo prostora za tretjo skupino otrok. Svoj prispevek lahko nakažete na TRR 24200-9004341052, s prispevom za sklad IZAK, sklic 1012?

Hiša otrok, glasilo Angelinega vrtca

Izdaja Uršulinski zavod za vzgojo, izobraževanje in kulturo, Josipine Turnograjske 8, Ljubljana

Odgovorni urednik: mag. Melita Kordeš

Uredniški odbor: Barbara in Stane Merše, Alenka Javornik, Maja Stipar

Lektoriranje: prof. Martin Silvester

Oblikovanje: Monika Kovač u.d.i.a.

Tehnično urejanje: Maurice Zalaznik

Tisk: Premiere

e-mail naslov za pošiljanje člankov:
av-hisa.otrok@guest.arnes.si

UVODNIK

Zopet, smo prestopili prag, prag Novega leta, v katerega ravno v tem času orjemo prvo brazdo.

Je čas, v katerem ravno v teh dneh praznujemo prvo obletnico obstoja in delovanja našega vrtca. Prav neverjetno je, kako hitro je minilo teh dvanajst mesecev, kar smo naše malčke prvič pripeljali semkaj.

V tem času smo skupaj z otroki prebrodili začetne strahove, ki so bili že takoj na začetku premoščeni, kajti spoznali smo, predvsem pa naši otroci, da to ni neka hiša, ki bi se ji na kratko reklo vrtec, temveč da je to postal za vse nas Dom. Je nekaj, kar nas združuje, nekaj, kar nas povezuje in nam potrjuje, da smo vsi skupaj ena velika družina. Družina v tem smislu, da imamo skupaj z našimi vzgojiteljicami in sestrami neki skupen cilj, ki bo prispeval k zorenju naših malčkov, ki bodo nekoč postali zrele, samostojne osebnosti.

Vendar pa se v tem času v naša srca vnaša nemir in nezadovoljstvo, na neki način bi rekel bolečina. Za kaj gre? Vse skupaj se je pričelo z vprašanjem parkirišč na območju varovanega objekta, kjer pa se že kaže prva rešitev. Večja negotovost je z vprašanjem spremembe sofinanciranja zasebnih vrtcev s strani občin, kar znatno vpliva na znesek, ki ga moramo starši mesečno poravnati za varovanje naših malčkov. Vprašanje postavlja na velik preizkus tako ministrstvo kot občine. Upamo, da bodo prevladali argumenti, ki nedvomno govorijo v prid podpore zasebnih vrtcev, ki so v kratkem času delovanja veliko prispevali k dvigu kvalitete otroškega varstva tudi v javnih vrtcih. V nasprotnem primeru pa bomo morali združiti vse nase moči in se kot enakovredni državljani postaviti v zaščito svojih legitimnih pravic, saj je možnost proste izbire vrtca uzakonjena pravica, ki pa jo lahko uveljavimo le ob ekonomski dostopnosti vrtcev za vsakega izmed nas. Ob vsem tem pa gre predvsem za naše malčke in njihovo prihodnost.

Upam in verjamem, da se bo trenutna in neugodna situacija ugodno razpletla za vse nas, kajti v tem času so si naši otroci med seboj stkali prijateljstva. Ta prijateljstva, ki se porodijo v zgodnjem otroštvu, so odraz ljubezni med nami

in so vrednote, ki jih naši otroci nosijo s seboj in si jih med seboj poklanjamo.

Zatorej, nadaljujmo pot, ki smo jo utirili in po kateri hodimo skupaj z našimi najmlajšimi. Je namreč dobra in, kar je dobro, je vredno zgleda.

POGOVOR Z ...

V želji, da vsaj malo spoznamo vzgojiteljice naših otrok, vam v tej številki predstavljamo ravnateljico Melito Kordeš. Na široko nam je odprla duri svojega sveta, zato vas z veseljem povabim na kratek sprehod po njeni poti...

Kdo je Melita Kordeš?

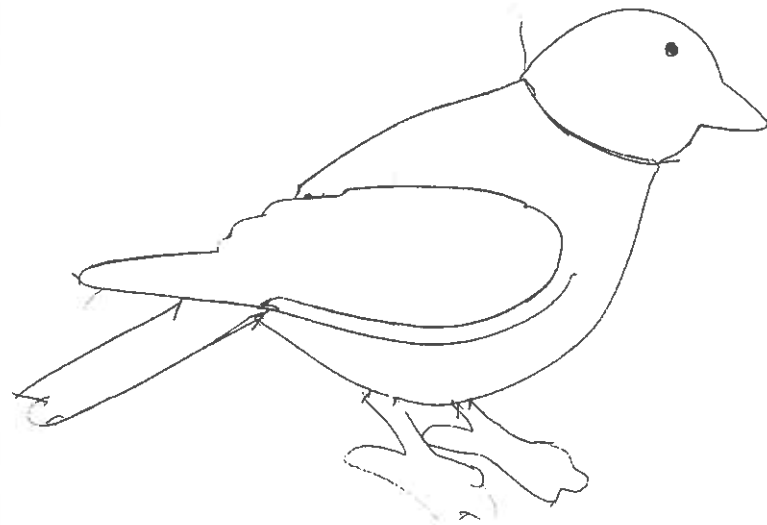
Rojena sem kot drugi otrok petčlanske družine. Že od majhnega me je zaznamovalo gibanje: rojena sem v Nemčiji, zgodnje otroštvo sem preživela na lepi kmetiji ob Muri. Potem smo se preselili v novo zgrajeno hišo v Pesnico. V Mariboru sem končala srednjo naravoslovno šolo, nato pa sem začela s študijem v Ljubljani: najprej na pedagoški fakulteti. Sem socialna pedagoginja (preprosto povedano, čeprav je uradno moj naziv zelo zapleten: profesor domske pedagogike in profesor defektologije za motnje vedenja in osebnosti). Magisterij sem naredila na smeri antropologija na Fakulteti za družbene vede pri dr. Mirjani Ule.

Zmeraj sem bila vesela in ponosna na svojo ožjo in širšo družino. Od tu sem dobivala ljubezen in podporo za svoje življenjske podvige. Tu in

tam nad njimi niso bili navdušeni (ko sem kot absolventka – pri dvaindvajsetih sama odšla za pet mesecev na potovanje v ZDA, ne da bi tam

kogarkoli poznala... ali ko sem med počitnicami preživela več časa s skavti kakor doma). Ker pa so me naučili samostojnosti in odločnosti, so sprejemali tudi ta samosvoji del mene. Vedno sem vedela, da me spremlja molitev in računala sem na to, da se fond njihovih molitev ne bo izčrpal, čeprav sem včasih izzivala Božjo previdnost (recimo na plezalni steni pod Triglavom ali ob višinski bolezni na Longs Peaku v ZDA ...).

Posebna milost se mi zdijo redovniški poklici mojih najbližjih: mlajša sestra Danijela je salezijanka, salezijanka je bila tudi moja (sedaj že pokojna) teta s. Marjeta Sraka, ki je orala ledino z odpiranjem katoliškega vrtca v Murski Soboti. Stric Jože, ki je salezijanec, me je krstil; stric Janez, jezuit, pa me bo poročil.

Ob družini, iz katere izhajam, pa ustvarjam svojo družino, no, najprej seveda zakon. Z zaročencem Pavlom sedaj doživljava pester čas priprave na poroko, ki bo maja na Ptujski Gori.

Tudi vi ste nekoč bili zagnana skavtinja. Ali mogoče razmisljate o »volčičih« v Angelinem vrtcu?

☺ Tako daleč še ni, odkar sem bila dejavna skavtinja ... Ni še minilo leto, kar sem predala precej odgovorne dolžnosti ...

Volčiči v vrtcu? Otroci so malo premladi. Za takšno starost še ni skavtskega programa, čeprav smo se velikokrat »hecali«, da bi bilo dobro ustanoviti recimo »mikro skavte« ... Zelo bi si znala predstavljati, kako bi otroci uživali kot »mikro skavti«, vendar znotraj vrtca to ne gre.

Montessori metoda in skavtstvo sta si v mnogih pomembnih načelih podobni (izhajati iz potreb otroka, vzgoja za samostojnost, za samodisciplino, za odgovornost do drugih, do sveta, za veselje do učenja in seveda po jasnih pravilih). V nekem smislu je v vrtcu torej prisotno skavtstvo, tudi zato, ker ga nosimo nekatere vzgojiteljice v sebi. Četudi nismo več dejavne v tej meri, kot smo nekoč bile, smo skavtinje: ko si enkrat zares s srcem skavt, ostaneš to vse življenje.

Kot skavtinja in kasneje kot trener za voditelje, sem veliko pridobila: ne le znanja in sposobnosti za vzpostavljanje odnosov, pač pa sem tudi prepoznavala svoje talente, jih razvijala, odkrivala svoje šibke točke, se naučila zdržati pritisk in iskati rešitve v zelo zapletenih situacijah. Brez te šole življenja se ne bi odločila za koordiniranje vzgojnega dela pri ustanavljanju vrtca. Kdor izmed otrok ali mladih (ali starih!) čuti, da ga skavtstvo mika, naj se potruji, da postane del njega, ker dobi življenje z njim drugačno vrednost.

Kaj vas najbolj razveseli?

Osebnosti, srečanja z družino in prijatelji. Doživetje globoke povezanosti z Bogom ali ljudmi. Drobnost presenečenja, ko mi kdo pripravi ali prinese nekaj, kar še niti sama nisem vedela, da potrebujem. Opravljene naloge, obveznosti,

pisma prijateljev, obiski, dobra knjiga. Uresničenje sanj in hrepene-nja. Ko mi kdo kupi sladoled...)

Napredek otrok (trenutki, so si lahko zraven pri velikih malih odkrit-jih. Recimo, da nekdo zлага črke l, e, v in jih počasi črkuje. Potem pa jih naenkrat prebere skupaj in prvič prepozna za simboli črk njihov pomen. In za kliče »Lev! Tu piše lev! LEV!«).

Kaj vas najbolj razjezi?

Politika. Slovenska politika in občutek nemoči. Krivica.

Bi nam staršem lahko zaupali nekatere težave, ki se porajajo ob delu z vrtcem? Koliko starši lahko pomagamo?

Že sedaj čutimo vzgojiteljice pomoč in podporo staršev. Veseli smo, ko kdo od staršev, ki vpisujejo otroka, reče, da mu je vrtec predlagal nekdo izmed vas.

Vzgojiteljice smo tu zaradi otrok. Zanje skušamo pripraviti vrtec tako, da se bodo lahko čimbolje razvijali. Vem, da kot starši to tudi želite, da doma naredite vse, da otroka usmerjate na poti samo-stojnosti in poti ločevanja med dobrim ter slabim. Recimo: bolj kot se boste potrudili, pri vsakdanjih stvareh, da bo sam slekel obleko in sam pospravil umazano obleko, sam pospravil za seboj po kosilu ..., tembolj se bo čutil samozavestnega in samostojnega v vrtcu, raje in hitreje bo osebno napredoval.

Otrokom in našemu delu z njimi najbolj pomagata z zaupanjem in podporo (in nas vprašate ob vseh nejasnostih ali dvomih). Otroci imajo seznanje za vaše čutenje in mišljenje v celotnem telesu. Če se sami z nečim v vrtcu ne strinjate ali nad nečim tarnate, bodo otroci prihajali vanj z drugačnim srcem, kot če se lahko vi iskreno veselite tega njihovega časa. Če se bo otrok počutil varnega in zado-voljnega, ker tako čutite tudi vi, potem bo rad odkrival nove stvari, sklepal prijateljstva in sodeloval z vzgojiteljico.

Česa si v vrtcu še želite? Nam lahko zaupate še vaše zamisli in nove ideje?

- V naslednjih letih si želim, da bi uspeli z vpisom v razvid kot Montessori vrtec. To pa pomeni najprej pridobiti priznanje med-narodne Montessori organizacije. To nas čaka v prihodnjih letih.
- Želim si tudi, da bi imele vse vzgojiteljice čimboljšo možnost pri-dobiti znanja Montessori vzgojnega pristopa, da bi se lahko v tem izpopolnjevale. Upam, da nam bo uspelo privabiti odlične Montes-

sori učitelje v Slovenijo in morda odpreti to izobraževanje za vse, ki jih zanima.

- Dobro bi bilo imeti toliko časa ali ljudi, da bi lahko ponudili celovito, a ne tako intenzivno (kot za učitelje) Montessori izobraževanje za starše, ki imajo otroke v vrtcu.
- Želim si, da bi imeli enkrat do dvakrat na teden uro in pol vzgoje za starše in njihove otroke v starosti do treh let, kakor imajo prakso drugod po svetu ...
- Imeti kdaj v vrtcu tudi prostor za mlajše od treh let.
- Prihodnje leto začeti še s tretjo skupino otrok, načrtujemo pa tudi preureditev prostorov spodaj: garderoba se bo razširila, razmišljamo o tem, da bodo otroci spodaj lahko v rumeni ali zeleni sobi ali osrednji sobi, da bodo sobe povezane ...

Kaj si še želimo? Veliko drobnih stvari, nekaj materialov z različnih področij nam še manjka; tudi nekaj športnih rekvizitov in opreme. Naša pobožna želja je tudi plezalna stena.

V čem vi vidite smisel svojega življenja?

Izpolniti svoje poslanstvo, odkrivati in uporabljati svoje talente, osebno napredovati in prispevati nekaj k boljšemu svetu. Pustiti svet za seboj malo lepši in boljši, pravimo skavti.

Kaj vam pomeni vera v Božje odrešenje?

To je velika milost, ki je del mene. Zaradi nje sem, kar sem. Daje mi trdnost, upanje, veselje, smer, ponižnost in samozavest.

Kaj lahko starši, ki imamo otroka v vašem varstvu, pričakujemo od otrok? Česa se bodo naučili? Kaj bodo spoznali?

Sedaj bi lahko opisala celoten Montessori pristop, toda Maria Montessori je za to porabila več knjig ...

Po nekaj mesecih življenja v vrtcu pričakujemo, da se bo otrok mirno ločil od staršev, da bo v prostorih hodil (ne tekal), govoril (ne kričal), da bo znal z drugimi govoriti in delati prijazno, da bo znal izbrati, kaj želi delati, delati z izbranim in pospraviti nazaj, da bo znal spoštovati delo drugih, da jih ne bo prekinjal ali jim jemal stvari, da bo znal

poslušati in slediti preprostim navodilom, da bo spoštljiv do vzgojiteljic in drugih odraslih oseb, ki so občasno v vrtcu.

Ko otrok zmore vse to, v Montessori jeziku pravimo, da je normaliziran. To pomeni, da je v sebi umirjen, pripravljen za soočanje z izzivi, ki si jih zastavlja v okolju. Možnosti za učenje ima veliko, od otroka je odvisno, čemu se bo posvetil. Mislim, da bo njihova največja dota v tem, da so samostojni, da prepoznajo, kaj si želijo in česa ne, da se veselijo učenja (da jih ni strah novih, nezanih nalog), da znajo iskati odgovore, rešitve, da se znajo pogovarjati, da spoštujejo drugega in sebe.

Možnosti za razvoj imajo tudi na vseh področjih pri matematiki in jeziku, znanosti sploh ... Ob odhodu iz vrtca bodo poznali številke in znali računati, do koliko, pa je odvisno od otroka. Od njega je tudi odvisno, ali bo znal pisati in brati in koliko, kako se je poglobil v geografijo ... Otrok ima tudi priložnost za odnos z Bogom, za razmišljanja, za doživljanje praznikov, tu je pa veliko odvisno od dogajanja in spodbud v družini.

Leto je naokoli, kar je bil odprt Angelin vrtec. Vas smem prositi, da naredite črto pod to leto in nam zaupate svoje videnje in čutenje tega leta.

Leto 2002 bo nepozabno leto. Seveda je bilo zahtevno in naporno z mnogih vidikov, zato sem pa tudi bolj močno doživela veselje ob ustvarjanju »zgodovine«.

Najtežji so bili seveda prvi meseci, zelo dobro je bilo, da je bila prvih deset dni z nami ga. Loreto in da prve tri mesece nismo sprejemali obiskov. To je bil čas spoznavanja med seboj, tako z otroki kot med vzgojiteljicami.

Spominjam se, da sem zjutraj prihajala v vrtec polna misli in skrbi, kaj vse je še potrebno. Starši in vzgojiteljice smo imeli veliko vprašanj. Vem, da sem si enkrat rekla, mar bi bila v službi, recimo v pekarni, kjer bi pekla rogljiče in bi zjutraj brez skrbi šla v službo.

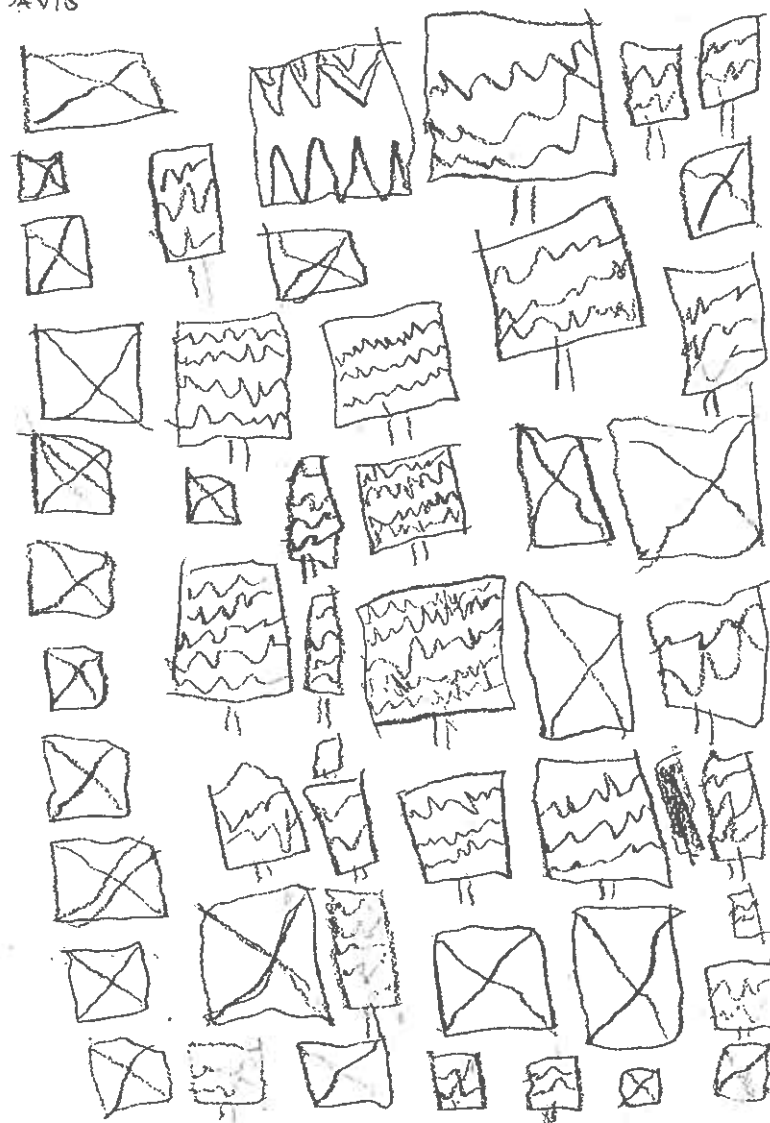

Z ljubeznijo otrok in prvimi njihovimi napredovanji, pozitivnimi odmevi staršev pa je ta zahtevnost izginjala, večalo pa se je veselje, ljubezen. Posebej ob vrnitvi s. Marjete in s. Metke iz ZDA sem čutila veliko olajšanje, ko sem lahko v pogovorih z njima skupaj iskala rešitve na vprašanja Montessori pristopa. Imele smo isto ozadje znanja in navdušenja. Zelo pomirjena in zadovoljna sem prišla novembra iz ZDA, ko sem videla življenje v njihovih vrtcih in ga primerjala z našim. Vedela sem, da smo na dobri poti. Za prvo leto – na odlični. Tudi s. Carolina, ki nas je kot prvi Montessori strokovnjak po enem letu delovanja vrtca obiskala v januarju 2003, nam je v pismu po vrnitvi v Rim napisala, da z veseljem ugotavlja, da je seme Montessori padlo v Ljubljani na zelo dobra in plodna tla.

Ko gledam nazaj, se mi zdi neverjetno, da sem lahko vse to doživela. Toliko srečnih trenutkov in odkritij, ki si jih lahko razložimo med vzgojiteljicami in starši, bogati moje življenje.

Ker je ustvarjeno delo nas vseh, smo lahko vsi zadovoljni s prvim letom Angelinega vrtca. Obe bistveni razpoznavni točki vrtca sta zaživele. Katoliški Montessori vrtec v Ljubljani dobiva svoj značaj, ki ga ustvarjajo vaše in naše družine.

AVIO

Kakšno je vaše delo kot ravnateljice vrtca?

Zelo raznoliko. Vsak dan delam nekaj ur z otroki, ostali čas pa opravljam veliko drobnih stvari. Delo je zelo zanimivo, čeprav se morda ne sliši tako; recimo:

- spremljam in usmerjam vzgojno delo z otroki in za otroke: pripravljam analize, načrte, poročila, dopise, pišem projekte, vodim pedagoško dokumentacijo, pripravljam sestanke za vzgojiteljice, kjer skupaj načrtujemo delo,
- zastopam in predstavljam vrtec navzven, kar pomeni stike z mediji, institucijami, obiskovalci, prostovoljci, organiziram mentorstvo za študente na praksi oz. za pripravnike
- skrbim za sodelovanje vrtca s starši,
- skrbim za nabavo hrane, pisarniškega in drugega drobnega materiala, didaktičnih materialov, za popravila,
- redno se srečujem z direktorico sodelujem z drugimi osebami, ki redno ali občasno delajo v vrtcu (kuharica, čistilka, računovodkinja, vojak na civilnem služenju, upravnik)
- sodelujem z drugimi katoliškimi vrtci in z Montessori vrtci, s profesorji v ZDA ...

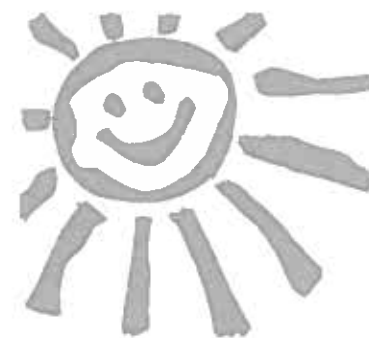
Tudi vas bi prosila za kratko sporočilo našim otrokom, ki bodo čez leta brali tale najin pogovor.

Bog nam je dal samo eno življenje. Edino to, kar si, kar nosiš v sebi, je tvoje, in tega ti ne more nihče vzeti. Za to si tudi najprej odgovoren. Delajte na sebi, da bi lahko bolje služili bližnjim. Kajti »ni druge poti do popolnosti, kakor je ljubezen«, pravi Mala Terezija.

Draga Melita, hvala za podarjene misli. Je že tako, da vrtec nikoli ne more biti drugi dom, pa če bi si to še kdo tako želel. Zato smo starši še posebej veseli okolja, kjer se naš otrok počuti sprejetega. Melita, verjamem, da boste še naprej znali postavljati stvari na svoje mesto.

Meseca maja odhajate v navezi novim vrhovom in obzorjem naproti. Ena je moja misel: cilja ni. Je le odsev poti Božjega usmiljenja ... Le obujta gojzarje s potrpežljivim podplatom, ostanita širokega srca, v nahrbtnik pa ne pozabita položiti bistre vode duha, kruha odpuščanja, vetrovke ljubezni, pa na bonbone smeha ne pozabita...!

Pogovor sem pripravila Alenka Javornik

IZ ZAKLADNICE MONTESSORI VZGOJE

POGLED MARIJE MONTESSORI NA OTROKA

Marija Montessori je v svojih natančnih opazovanjih otroka prepoznala, da otroci niso nujno glasni, razposajeni, neurejeni. Imajo določene kvalitete, ki se zelo razlikujejo od odraslih. Te drugačne kvalitete moramo opaziti, poznati, spoštovati in zanje skrbeti. M. Montessori pravi, da je glavni namen vzgoje pomoč življenju. Vzgoja bi morala iti daleč onstran golega pridobivanja znanja. Zagotavljati mora harmoničen razvoj človeškega bitja.

Medtem ko je Sigmund Freud raziskoval nenormalno vedenje, ki ima korenine v zgodnjem otroštvu, se je Marija Montessori približala problemu otrokove psihe z domnevo, da moramo dobro poznati potrebe otroka v vsaki starosti in da mora otrok zadovoljiti te potrebe s pomočjo dela v skrbno pripravljenem okolju, da bi tako zagotovili zdrav razvoj otroka.

Marija Montessori je zapisala opazovanja otrok v svojih knjigah, najbolj obsežno v knjigi:

1. »The secret of the childhood« (Skrivnost otroštva)

Otroci imajo zelo drugačno naravo od odraslih. Medtem ko so odrasli že dosegli normo naše vrste, so otroci v stalnem stanju metamorfoze, preobrazbe. Sami ustvarjajo osebe, ki bodo nekoč postale. Okolje, v katerem odrasčajo in živijo, bo na otroka vplivalo tako gotovo kakor genetska narava. Kar ima otrok okoli sebe, odločilno vpliva na to, kaj bo delal, kakšno dejavnost si bo izbral. Otroci se razvijajo s pomočjo dejavnosti.

2. »The absorbent mind« (Vsrkujoč um)

Majhen otrok ima vsrkujoč um, je kakor spužva. Vase sprejema na več ravneh hkrati: telesni, čustveni in duhovni. Odrasel je sposoben ločevati svoja čustva in misli. Otroci pa ne more. Ima bolj globalno naravo: vohajo in tipajo vse okoli sebe,

so popolnoma prepleteni in ugašeni z okoljem. Učenje z delom je njim lastno. Morajo eksperimentirati. Vsrkujoč um je nezavedno duševno stanje, ki je kreativno – ustvarjalne narave. To nezavedno duševno stanje ne dela kar tako »po lastni volji«, ampak to stanje vodijo notranje težnje, ki jih imenujemo občutljiva obdobja (glej Hiša otrok, št. 2).

Marija Montessori je opazila naslednje bistvene značilnosti, sposobnosti in potrebe otrok:

GIBANJE

V zgodnjem otroštvu je gibanje zelo pomembno. Da bi razvili zdravo telo in razum, imajo otroci veliko potrebo po gibanju, raziskovanju, uporabi telesa in po shranjevanju zaznavnih vtisov, ki jih bodo kasneje klasificirali.

Koordinacija celotnega telesa je tesno povezana z razvojem inteligence. Roke so dragocen instrument za pomoč temu razvoju. Otroci uporabljajo roke za dotik, za učenje, odkrivanje, raziskovanje in razumevanje sveta, v katerem živijo. Ima sposobnost, da spreminja to, kar najde, da se igra, da ustvarja nove stvari.

Koordinacija gibanja mu pomaga, da si ustvari red znotraj sebe, da si pridobi samostojnost in obvladovanje samega sebe. S tem ko se uči, da uporablja svoje telo, zunanja koordinacija omogoča notranjo koordinacijo in notranji red.

POTREBA IN ŽELJA PO REDU

Marija Montessori je z opazovanjem odkrila, da prihaja otrok do notranjega reda s pomočjo zunanjega reda. Notranji red pa je prvi

pogoj za razvoj inteligence. Ko se otroci rodijo v ta svet, se jim mora zdeti precej kaotičen. Otroci se morajo naučiti klasificirati, kategorizirati vse stvari, ki jih vidijo, se naučiti imen in uporabo teh stvari.

Otrok ljubi rituale. Ko otrok odrašča, mu moramo dati priložnost, da je njegov dom, domače okolje urejeno, kolikor je mogoče, da ne premikamo stalno stvari, da jim damo priložnost, da imajo svoje lastne stvari urejene. Vse to pomaga otroku, da se nauči zaupati, da se čuti varnega v okolju, da postane samozavesten in samostojen.

SPOSOBNOST ZA ZBRANOST

M. Montessori je opazila, da imajo otroci veliko sposobnost zbranosti. V nasprotju s tem, kar so nas naučili, lahko otroci zelo dolgo delajo določeno dejavnost. To pa se zgodi le takrat, kadar dejavnost hrani življenjsko potrebo v njih. Kadar motivira otroka notranja lakota, da bi se naučil nekaj določenega, lahko otrok pokaže veliko in spontano zbranost. Otroci so pogosto lačni prave hrane, ki bi jim prinesla veselje in zadovoljstvo. Pogosto težimo k temu, da dajemo preveč ali preveč revno hrano. Dati jim moramo to, kar bo res zadovoljilo njegovo celotno bitje. Okolje mora biti bogato v stvareh, ki jim bodo pomagale rasti.

POTREBA IN ŽELJA PO SAMOSTOJNOSTI

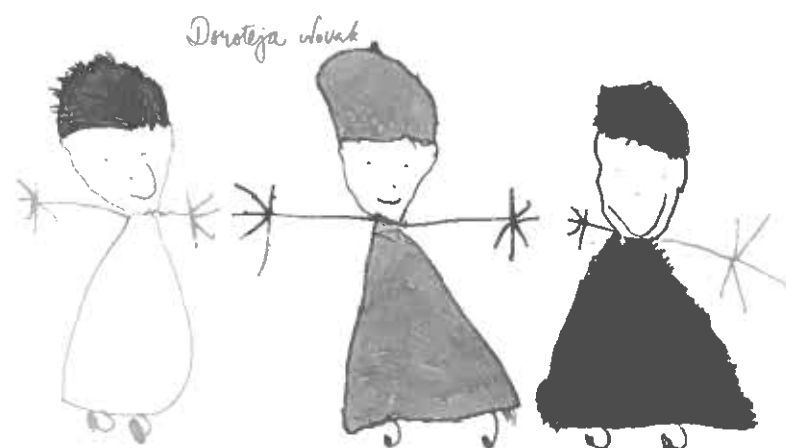
Mali otroci potrebujejo samostojnost. Nikoli naj ne bi naredili nekaj namesto otroka, kar že zna

ali se trudi naučiti. Lažje je narediti vse za otroka, vendar »vsaka nepotrebna pomoč zavira razvoj«. Otroci želijo biti dejaven. Potrebuje pa čas. Pokazati mu moramo kako.

POTREBA IN ŽELJA PO DISCIPLINI

Z roko v roko s samostojnostjo ima otrok potrebo po disciplini. Otroci morajo spoštovati pravice drugega, kakor tudi drugi spoštujemo njegove pravice. Če imamo do otroka spoštljiv odnos, bodo tudi sami pre-

vzeli to držo vljudnosti in spoštovanja do drugih. Za malega otroka naj bo malo pravil in ta naj bodo jasna. Vendar ta pravila moramo stalno opazovati. Lahko jih še okrepimo, toda ne s prilizovanjem ali s podkupovanjem, ampak preprosto s postavljanjem meja, ki se jih potem redno in odločno držimo. To je zelo težko.

POTREBA PO VARNOSTI IN LJUBEZNI

Najgloblja potreba v otroštvu je ljubezen in varnost. Zgodnje otroštvo je odločilna starost za oblikovanje temeljnega zaupanja, ki je osnova za ljubeč odnos do staršev, sorojencev, razširjene družine, do prijateljev in je tudi temelj za zdrav in zadovoljujoč odnos z Bogom.

SPOSOBNOSTI, KI SO POMEMBNE ZA VERSKE ZMOŽNOSTI OTROKA

V nasprotju z mnogimi še danes veljavnimi teorijami o otroku je M. Montessori opazila in odkrila v otrocih sposobnost za globoko in spontano zbranost, zmožnost in ljubezen do tišine, ljubezen do dela, sposobnost za medsebojno pomoč in sodelovanje ter sposobnost za

ANDREJ
M. ERŠE
KLARA

KLARA MERSE

veselje. M. Montessori pravi o lastni izkušnji z otroki. »Bila sem kot kmet, ki išče dobro zemljo. A kar sem na svoje veliko veselje našla, je bilo dragoceno zlato.«

Naštete sposobnosti otroka vzgajajo v njem verno naravo: razvijajo zmožnost za kontemplacijo, tišino in veselje. Kontemplacija pomeni,

da nas pritegne nekaj, kar je zunaj nas samih in se v to poglobimo, zamaknemo. Otroka zelo prevzamejo preproste vsakodnevne stvari, kako počiva metulj na cvetu, kako drsijo kapljice ... Vse to so za otroka skrivnosti, ob katerih se otroci ustavijo, jih pogledajo ter počivajo v čudenju in globokem spoštovanju. Vse drugo izključijo in vstopijo v to novo izkušnjo. Gre za več kot samo razum, celotno telo je vpleteno. Kontemplacija preoblikuje otroka. Ko otrok stopi v zbranost in kontemplacijo, postane tih, vesel in miren.

DNEVNIK ANGELINEGA VRTCA

23. 10. 2002

Večer z mamami: otroci so prišli v vrtec s svojimi mamami in jim pokazali, kako živimo v našem vrtcu. Po gibanju na črti in medsebojni predstavitvi smo poklepetali ob mizah, ki so jih pripravili otroci.

25. 10. 2002 – 11. 11. 2002

Ravnateljica vrtca Melita Kordeš v ZDA: zaključuje izobraževanje v Montessori pedagogiki.

31. 10. 2002

Vzgojiteljice Angelinega vrtca in direktorica Uršulinskega zavoda gredo na strokovno ekskurzijo v Celovec. Hospitirale so v Montessori osnovni šoli in v Montessori vrtcu.

23. 11. 2002

Prvi izlet družin, ki imajo otroke v Angelinem vrtcu. Na izletu v Tamar je bilo pet družin, s.

Metka, s. Darjana in gospa Majda, ki je izlet tudi pripravila.

11. 11.– 6. 12. 2002

Na študijski praksi je študentka FF, smer pedagogika: Irena Četina.

27. 11. 2002

Na prvem programu radia SLO v Otroški oddaji ob 8.45 govori skupina otrok iz Angelinega vrtca.

3. 12. 2002

Otroci so odšli v Opero, ki je imela dan odprtih vrat. Sprehodili so se po stavbi in sodelovali v delavnici za masko in balet.

6. 12. 2002

Otroke je prvič v našem vrtcu obiskal sv. Miklavž. Prišel je v spremstvu angela in otrokom prinesel udobna sedala, pri čevljih pa jim pustil ročno zašito vrečo z dobrotami.

21. 12. 2003

Delovna sobota za vzgojiteljice, ki ta dan generalno uredijo in očistijo Montessori materiale in celotno okolje v vrtcu.

24. 12. 2002 – 3. 1. 2003

Angelin vrtec je zaprt.

1. 1. 2003

Mesto direktorice Uršulinskega zavoda za vzgojo, izobraževanje in kulturo prevzame s. Karmen Ocepek.

6. 1. – 31. 1. 2003

Na študijski praksi je študentka Pedagoške fakultete, smer Socialna pedagogika: Darja Plačak.

8. 1. 2003

Večer z očeti: otroci so pripeljali v vrtec svoje očete in jih uvedli v življenje v Angelinem vrtcu.

13.– 17. 1. 2003

Obisk s. Caroline Gómez del Valle: opazovanje v vrtcu in pogovori z vzgojiteljicami.

18. 1. 2003

Celodnevno izobraževanje za vzgojiteljice Angelinega vrtca: pripravila s. Carolina Gómez, ki je tudi profesorica Montessori učiteljica.

22. 1. 2003

Vzgojiteljice ves sredin popoldan in del noči posvetijo preurejanju prostorov glede na pogoje in razmišljanja, ki so jih imele skupaj s s. Carolino Gomez. V jedilnici odslej niso več samo obedi, marveč tudi področje vsakdanjega življenja.

24.– 25. 1. 2003

Duhovno izobraževalni vikend vzgojiteljic katoliških vrtcev Slovenije v Škofji Loki (pripravil Vrtec pri sv. Ani – Žiri).

28. 1. 2003

Obisk učiteljev iz Argentine – obisk je pripravil Zavod Republike Slovenije za šolstvo. Pet gostov je opazovalo dogajanje v vrtcu ves dopoldan in nato v pogovoru spoznavalo katoliški vrtec in metodo Montessori.

28. 1. 2003

Svet staršev je sklical sestanek staršev na temo sprememba zakona o vrtcih (34. člena) in drugih tekočih stvari.

29. 1. 2003

V prostorih vrtca se prvič sreča 6 direktorjev in direktoric zasebnih katoliških vrtcev, ki so financirani v skladu s 34. členom Zakona o vrtcih. Dogovorimo se, da ustanovimo Združenje zasebnih vrtcev Slovenije.

29. 1. 2003

Obisk ravnateljice in pedagoških vodij Vrtca Ljubljana center, v katerem je skupno (v različnih enotah) 1760 otrok. Na obisku so bile dve uri. V tem času so opazovale otroke pri delu, ogledale so si prostore in se pogovorile

o vprašanjih, ki so jih imele v zvezi z načinom dela po Montessori metodi.

30. 1. 2003

Delovni sestanek s strokovnjaki s področja varnosti in zdravja pri delu, gradbeništvu in mizarstvu o začetku del za pripravo prostora za tretjo skupino.

3. 2.–7. 2. 2003

Na delovni praksi je Olga Hvale, ki se na Ljudski univerzi v Škofji Loki izobražuje za poklic pomočnice vzgojiteljice.

12. 2. 2003

Drugi sestanek za starše v tem šolskem letu. Starši so slišali in videli, kako se otroci srečujejo s področjem matematike v vrtcu. Videli so, kako poteka delo z rdeče – modrimi palicami, z zabojem in palčkami in kako poteka bančna igra seštevanja.

13. 2. 2003

Obisk slušateljev Socialne akademije: 10 oseb si je ogledalo vrtec in poslušalo osnovno predstavitev metode Montessori. Pogovor ob vprašanjih. Istočasno z njimi so bile v vrtcu tudi vzgojiteljice iz Trboveljskega vrtca Ciciban, dober dan.

19. 2. 2003

V popoldanskih urah priprava na seminar iz Kateheze dobrega pastirja: 20 udeleženk, večina od njih sester uršulink, je slišala o tem, kdo je otrok, kakšno naj bo okolje, ki bo otroka spodbujalo k rasti, in kakšen naj bo učitelj oz. vzgojitelj v tem okolju.

20. 2. 2003

Deset staršev otrok Angelinega vrtca skupaj z direktorico Uršulinskega zavoda in ravnateljico Angelinega vrtca hospitira v osnovni šoli Maria Montessori Korner Schule v Celovcu. Razporejeni po različnih razredih nižje stopnje smo si ogledali, kako potekajo jutranje ure pouka v tej javni šoli. Nato smo se pogovorili z direktorico šole.

IZ OTROŠKIH UST

Triletni otrok riše. Po velikem belem papirju z navadnimi barvicami. Riše navdušeno in pri tem uporablja različne barvice. Izbere tudi belo. Nekaj časa riše, obrača barvico, si ogleduje konico, ogleduje sledi, ki jih ni na papirju, pogleda barvico, nato pa zaključi: »U, ta pa ne dela!«

Laura pride v vrtec šele ob devetih, ko drugi otroci že delajo. Lepo jih pozdravi in se ustavi ob mizi, kjer dela Klara.

Laura: »A veš, da je Stane umrl?«

Klara se začudi: »Kdaj pa?«

Laura: »Ko je še živel.«

Obe sta zadovoljni s pogovorom in mirno nadaljujeta svoj dan.

Tomaž priteče v sobo in tako pride do nesreče z drugim otrokom. Jok.

Melita: Kako misliš, da se ta otrok sedaj počuti?

Tomaž: Žalosten je.

Melita: Kaj bi pa lahko sedaj naredil, kako bi mu pomagal?

Tomaž: Jezusa bi poklical.

Melita: Res? Lepo, potem ga pa kar pokliči.

Tomaž (po premisleku): Ne morem, ker nima telefona.

Ves iz sebe priteče Lan in reče: »A veš, da se je Bog pokvaril?«

»Res?« ne morem skriti začudenja in napeto čakam, kakšna bo razlaga te izjave.

»Ja, ne moremo ga več obesiti. A moj oče ima orodje in ga bo lahko popravil.«

TIHA OPAZOVANJA

Se vam kdaj zgodi, da ste v zadregi, ko morate pred gosti razkosati torto? Vam je neprijetno, če vas kdo opazuje pri sekljanju čebule? So vaši gibi sproščeni, kadar morate postreči s pijačo gostom pri mizi? Moji največkrat niso, priznam. Pogosto se zalotim, da sem – v takih in podobnih situacijah iz vsakdanjega življenja – toga, nesproščena, nemirna, nesamozavestna. Najraje bi poiskala koga, ki je takih gibov bolj vešč. Prosila bi ga za zamenjavo.

Zamenjali bi me lahko otroci Angelinega vrtca. Imajo namreč to srečo, da so jim predstavljeni najbolj dovršeni gibi in postopki dejavnosti iz vsakdanjega življenja: od brisanja nosu, pometanja, pomivanja tal, posode, miz, oken in listov sobnih rastlin, pranja perila, prelaganja s prijemalko, pretakanja tekočin, pripravljanja limonade, striženja, rezanja, razporejanja jedi na krožnik, precejanja, zlaganja prtičkov pa do nizanja, šivanja, čiščenja čevljev... Še več, otrokom Angelinega vrtca je omogočeno, da se v teh spretnostih urijo ves čas. In veste kaj je najlepše? To počno intenzivno – z največjim veseljem. Ure in ure.

In usvajanje teh dovršenih gibov in postopkov jih ne le normalizira, ampak tudi osvobaja. Za vse življenje. Tega se je očitno Maria Montessori dobro zavedala in tega se zdaj, po pol leta dela v »njenem« vrtcu, zavedam tudi jaz. Da, s pomočjo opazovanja otrok (in odraslih) si počasi iščem odgovore na vprašanja: Za kaj je ta metoda dobra? Kaj imajo od tega otroci? Kaj z njo pridobi ta naš svet? Več pozitivnih odgovorov najdem, bolj z veseljem prihajam in ostajam na Josipine Turnograjske 8.

vzgojiteljica Neža Kalan

P.S.: Ste na zadnjem sestanku za starše opazili, kako spretno sta nas s piškoti in čajem postregli Klara in Urška?

ODMEVI STARŠEV

SONČEK NA VEČERU Z OČETI

V decembru 2002 smo bili očetje otrok, ki smo jih starši zaupali Angelinemu vrtcu, že drugič povabljeni na večer z očetmi. Zame je bila to lepa priložnost, da spet pogledam v življenje vrtca, kajti zaradi službenih obveznosti vozi našo Veroniko v vrtec moja žena, ki je tako bolj na tekočem o vsem dogajanju.

Naj povem, da se nama je z ženo zazdela zamisel o večerih z materami in o večerih z očetmi izredno domiselna in koristna že po prvem srečanju otrok s starši. Vzgojiteljice v vrtcu so namreč opazile, da je Veronika po tistem večeru, ko je videla, kako njen oče zavzeto koraka po črti, sprejela hojo po črti kot nekaj povsem normalnega in veselega. Prej je namreč bolj težko sprejemala navodila.

Tudi na tem drugem večeru za otroke in njihove starše se je potrdilo tisto, kar z ženo vedno znova ugotavlja in se tega veseli: da v Angelinem vrtcu naši otroci ne trenirajo predvsem za nastop, za razkazovanje, za fasado – ampak zase, za svojo rast. Všeč nama je, da večeri s starši niso pripravljeni v smislu »pokaži, kaj znaš«, ampak je to preprosta udeležba staršev pri življenju njihovih otrok v vrtcu. Tudi Veronika tako bolj doživlja, da smo vsi družinski člani tako ali drugače prisotni v vrtcu, da je torej vrtec naš, družinski.

Po drugi strani je iz pravkar povedanega razvidno, da vzgojiteljice pri svojem delu niso predvsem voditeljice otrok, ampak njihove animatorke – to je pozorne opazovalke njihovega sveta ter spodbujevalke rasti, ko v njih opazijo kal te ali one dobre usmerjenosti.

Tudi drugi večer z očetmi lahko opišem predvsem s podobo, ki se je tedaj zalesketala v Veronikinih očeh. Silno je bila namreč vesela navzočnosti svojega očeta, tako vesela, da niti ni vedela, kako bi hodila med vstopanjem v prostore vrtca. Od vznichenosti ni vedela, česa naj se sploh loti. Pozorna vzgojiteljica jo je nato spomnila na njeno veselje z barvicami, in že si je nadela slikarski plašček ter vzneseno naslikala sonček. Potem sva skupaj raziskovala še nekaj materialov.

Nato smo s sestro Metko po različnih taktih ubirali pot po črti, v krogu zapeli kako veselo otroško in nato še božično pesem, prisluhnili »igranju svete družine« in nekaj trenutkov posvetili skupni molitvi. Vsak otrok je svojemu očetu med igrivo pesmijo izročil darilce – svečko v svečniku iz raznobarnega slanega testa.

Večer se je po kreativnih delavnicah, ritmičnih plesih in petju ter molitvi končal tako, kot se za tak svečani večer spodobi: z gala večerjo, pri kateri smo z očmi in usti občudovali raznovrstno pecivo, ki je bilo res odlično, saj so vendar imeli prstke vmes tudi naši otroci.

Takih srečanj si želiva z ženo še več, kajti tako lažje zadihava v ritmu, ki ga daje naši Veroniki Angelin vrtec.

Stanislav M. Maršič

V KOPALNICI

Dorotejo (staro 4 leta) prosim, da se mi umakne od pralnega stroja, ker ravno pripravljam perilo za pranje. Ko prazni iz stroja svoje igrače in se s polnimi rokami umika, jo opozorim: »Pazi, prosim, če se udariš tukaj, na vratih stroja, boš zvezdice videla.« Doroteja: »Ja mami, kje pa imaš zvezdice, daj, da jih bom vid'la!« Odgovorim ji: »To se samo tako reče, če se preveč udariš.« »A ja, to se samo tako reče,« razočarano ponovi Doroteja. Po nekaj trenutkih tišine pa me pogleda z veselimi očami in pravi: »Ampak zvečer, ko bo šlo sonce spat in se bo stemnilo, pa bova skupaj šli gledat, kako se bodo prižigale zvezdice na nebu.« (Spomnila se je na poletne večere, ko smo pred spanjem na balkonu opazovali zvezde.)

VAJA ZA DOMA

Znanje ni kopija realnosti. Poznati neki predmet, dogodek, ne pomeni samo pogledati ga in si ustvariti njegovo mentalno podobo. Poznati predmet pomeni ravnati z njim. Poznati pomeni spreminjati, oblikovati predmet in razumeti proces preoblikovanja in nato razumeti, kako je predmet sestavljen

(Piaget, The having of wonderful Ideas and other Essays on Teaching and Learning, 35).

MATEMATIKA DOMA

1. Števila od 1 do 10

- Otrok pripravlja mizo: Vsak član družine dobi krožnik, kozarec, jedilni pribor.

(Otrok se uči razmerja 1:1).

- Mama opere nogavice. Otrok ji pomaga zložiti jih v pare. Morda se je ena nogavica izgubila. Koliko parov imamo? Čigava nogavica nima para? (Učenje: parno, neparno).
- Otrok prešteje avtomobile na parkirišču (Uči se štetja brez preskakovanja, izpuščanja, vsak del samo enkrat).

Doma je veliko priložnosti za štetje. Od memoriziranja zaporednosti števil (kot učenje pesmice), ga spodbujajte k štetju in prepoznavanju števil. Najprej naj doživlja kvantiteto z vajo štetja različnih stvari (majhnih in velikih, skupaj in narazen), nato pa mu pokažite simbole (številke), ki predstavljajo to kvantiteto.

2. Decimalni sistem

Otroku je ponavadi težko dojeti decimalni sistem. S pomočjo štetja in vzporedjanja simbolov za določeno kvantiteto pa bo dojel, da zapis 10 pomeni deset stvari, da se tej številki reče deset ter ne ena in nič. Mesto zapisa številke ena pri 10 ima namreč drugo vrednost kot pri 1. Pomembne so torej predstave količin ob določenem zapisu števila.

3. Funkcije med števili

Seštevanje: V omari so rdeči in modri namizni prtički. Koliko je rdečih? Koliko je modrih? Koliko je vseh namiznih prtičkov v omari?

Množenje: Koliko prstov na rokah ima naša družina? Otrok mora videti vse prste. Iz tega lahko sestavi račun seštevanja (npr.: $10+10+10+10=40$). Z našo pomočjo pa bo dojel, da lahko ta račun zapiše tudi drugače, saj ve, da ima vsak član 10 prstov (razen če mu kakšen ne manjka). »V naši družini smo štirje in vsak ima 10 prstov na rokah, torej: $4 \times 10 = 40$.«

Deljenje: Na mizi so piškoti. Kako naj jih razdelimo, da bo dobil vsak enako? Delimo pravično.

Odštevanje: Imeli smo 10 krožnikov. 2 krožnika sta se razbila. Koliko jih še imamo?

4. Ulomki

Priložnost za srečanje z ulomki je predvsem pri rezanju sadja, razdeljevanju torte, prepogibanju prtičkov, preprosti origami tehniki, razdeljevanju in nalivanju tekočine (npr. do polovice, do četrtine kozarca) ...

5. Linearno seštevanje (1,2,3...)

Ob linearnem štetju si otrok zapomni že samo melodijo štetja. Iz osnovnega prepoznavanja, štetja in predstavljivosti konkretne količine za konkretnimi simboli z lahkoto osvoji princip linearnega štetja, prehodov čez desetico, stotico, tisočico.

6. Reševanje problemov

Kako lahko prideš do rezultata 10? Odgovor: npr. $2+8=10$, $2 \times 5=10$...

s. Metka Capuder

ZAHVALE

*Zahvaljujte se Stvarniku veseljstva,
ker na veke traja njegova dobrot.*
(Sir, 52, 4)

Iskrene čestitke:

- ravnateljici Meliti Kordeš ob uspešno zaključenem izobraževanju v Ameriki, s katerim je pridobila certifikat Montessori učiteljice za otroke v starosti od 3 do 6 let,
- družini Jerina ob rojstvu Katje, ki se je rodila 7. 11. 2002,
- družini Merše ob rojstvu Andreja, ki se je rodil 13. 12. 2003,
- družini Snoj ob rojstvu Matica, ki se je rodil 12. 1. 2003.

Iz srca hvala:

- s. Darjani, bivši direktorici Uršulinskega zavoda, za vse vložene ure njenega življenja za ustanovitev in začetek delovanja Angelinega vrtca,
- družini Gruškovnjak za nakup materiala za glasbo – glasbenih zvoncev v vrednosti 765 evrov,
- družini Nagode za nakup košar,
- družini Kljajič za oblikovanje usnja,
- družini Vidmar za nakup krožnikov za sankanje in za domače dobrote,
- mami Nikolaja in Marije Vitrih za risanje risb za »pikanje«,
- staršem in starim staršem naših otrok, ki ste v sklad prispevali svoj dar za pripravo prostorov za tretjo skupino,
- staršem, ki ste posredovali za donacije in sponzorstva.

KOLENDAR

pomembnih dogodkov za starše

Datum	Dogodek
25. 3. 2003, ob 16. uri	Dan staršev, družinska maša
5. 4. 2003	Izlet družin, kraj je še v dogovoru: Vremščica ali Sveta Gora/Vače ali sv. Miklavž
18. 4. 2003	Veliki petek, vrtec zaprt
Maj	Pogovor staršev z vzgojiteljicami
14. 5. 2003	Srečanje vseh otrok iz slovenskih katoliških vrtcev na Otočcu
16. 5. 2003, ob 16. uri	Gledališka predstava (ki jo pripravljajo starši, otroci in zaposleni Angelinega Vrtca)
5. 6. 2003	Zaključni izlet otrok
20. 6. 2003	Družinski piknik
28. 7.–22. 8. 2003	Vrtec zaprt
28.7. – 3.8.2003	Izobraževanje v Katehezi Dobrega pastirja, 2.del

